

ДЕРЖКОММІСТОВУДУВАННЯ УКРАЇНИ
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ТЕОРІЇ, ІСТОРІЇ
АРХІТЕКТУРИ ТА МІСТОБУДУВАННЯ /м. КИЇВ/.

На правах рукопису.

РОЗДОРЖНИК ОЛЕНА ЯРОСЛАВІВНА

УДК 727.1:681.3

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРЕДМЕТНО-ПРОСТОРОВОГО СЕРЕДОВИЩА
ІНТЕР'ЄРУ ПРИБУТКОВИХ БУДИНКІВ
В КІНЦІ ХІХ НА ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТЬ
(НА ПРИКЛАДІ М. КИЄВА)

18.00.01 - "Теорія та історія архітектури, реставрація пам'яток
архітектури".

А В Т О Р Е Ф Е Р А Т
дисертації для здобуття вченого ступеня
кандидата архітектури

КИЇВ - 1995

Е. Роздоржнік

Робота виконана у Київському Науково-Дослідному інституті теорії та історії архітектури та містобудування.

Науковий керівник:

- доктор архітектури, професор Дьомін М.М.

Офіційні опоненти:

- доктор архітектури, професор Лаврик Г.І.

- кандидат архітектури Чижевський О.П.

Провідна установа: Укрпроектреставрація, м.Київ.

Захист дисертації відбудеться "7" 06 1995 року о 10 годині на засіданні спеціалізованої ради К 01.62.01 при Українській Академії мистецтв за адресою: 252053, м. Київ, вул. Смірнова-Ласточкина, 20.

З дисертацією можна ознайомитися в бібліотеці Української Академії мистецтв.

Автореферат розісланий "5" 05 1995 року

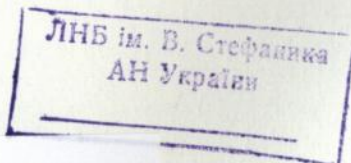
Вчений секретар

спеціалізованої ради:

кандидат мистецтвознавства,

професор

Криволапов М.А.

ЛНБ України ім.В.Стефаника

00754668 (-)

АКТУАЛЬНІСТЬ ДОСЛІДЖЕННЯ

Перехід економіки країни на шлях інтенсивного розвитку значно підвищує роль реставрації пам'яток культури, що являються складовими предметно-просторового середовища, як діяльності, яка направлена на формування системи збереження цілих комплексів об'єктів, котрі складають єдиний інтер'єрний ансамбль. Саме це дасть змогу підвищити ефективність охоронних заходів і раціонального використання історично-культурної спадщини. Необхідність розглядати інтер'єр як комплекс, що невід'ємний від архітектури споруди в цілому, продиктована самою течією історичного процесу. Архітектура споруди обов'язково впливає на організацію інтер'єру. Зараз ми недооцінюємо нерозривний зв'язок внутрішнього і зовнішнього в єдиному організмі архітектурної споруди, що дійшла до нашого часу у первинному або видозміненому вигляді.

На сучасному етапі на Україні відсутня не тільки практика комплексної інтер'єрної авторської реставрації, але і науково не розроблені підходи та методи з питань класифікації, комплектації і критеріїв у вирішенні історичної значимості предметного середовища інтер'єрного ансамблю, що підлягає реставрації. Це стосується не тільки масового житлового будівництва кінця XIX - початку XX століть, але і питання про інтер'єрну реставрацію на Україні взагалі. Відроджувати культуру інтер'єрної реставрації на Україні є нагальна потреба сучасності. Адже саме зараз, коли кардинально змінюється підхід до реставрації споруд взагалі, ще є можливість врятувати ті крихти інтер'єрів, що збереглись до нашого часу.

Самим перспективним та доступним у цьому відношенні є період кінця XIX - початку XX століття із наступних обставин:

- 1) У цей період на Україні почалось зародження та розвиток промислового виробництва окремих предметів інтер'єрного середовища та їх комплексів, що являє великий науковий і практичний інтерес.
- 2) У великій кількості збереглись будівлі того періоду, інтер'єри яких при сучасній реконструкції зникають.
- 3) У приватних колекціях і фондах музеїв ще збереглись предмети інтер'єру того періоду і вони можуть бути використані при пошуках аналогів як окремих предметів, так і цілих

комплексів предметно-просторового середовища інтер'єрів, що підлягають реставрації.

Основними проблемами у роботі по вивченню обліку, і виявленню предметів інтер'єру даного періоду є:

- відсутність інформації про існуючу у той час розгалужену мережу приватних і державних підприємств і фірм, що виробляли на території України предмети для формування інтер'єрного ансамблю; відсутність аналогічної інформації про мережу постачальників даних виробів з за кордону та географія цієї мережі;

- відсутність досліджень з питань авторського проектування значної маси інтер'єрів як невід'ємної частки авторського проектування архітектури будівників;

- нерозробленість системного підходу до аналізу історичної і культурної важливості конкретних інтер'єрів та окремих їх складових;

- безсистемність у підході до методів обліку, виявлення і реставрації як інтер'єрних ансамблів, так і окремих предметів, що зберіглись у розрізненому вигляді.

Саме тому автор почала практичну роботу у галузі інтер'єрної реставрації з розробок по вивченню фактичного матеріалу, що був законсервований у архівах і фондах та його систематизації. Все це мало ймовірно без широкого використання досягнень фундаментальної науки, і насамперед таких її галузей як інформатика, кібернетика та засобів електронно-обчислювальної техніки.

Нажаль, комплексного наукового обґрунтованого підходу до реставрації інтер'єру кінця XIX - початку XX століть з урахуванням історичних, національних, соціально-економічних і технічних аспектів впливу на Україні серед доступних досліджень та публікацій зустрічати не доводилось.

Особливість інтер'єрної реставрації, яка впливає із розуміння інтер'єрних об'єктів, як складних динамічних систем соціально-економічного типу потребує, щоб політика розвитку цієї галузі будувалась на довгострокових стратегічних рішеннях, що відповідають програмним цілям у виборі оптимальних шляхів досягнення цієї мети у кожний момент часу і для кожного окремо взятого інтер'єрного комплексу.

Для створення експертних систем у галузі реставрації

інтер'єру необхідно:

-сформувати конкретне обґрунтування цілісних об'єктів інтер'єрних комплексів;

-визначити межі і структуру об'єктів та предметного середовища інтер'єру;

-вивчити особливості функціонального і планового розміщення комплексів об'єктів предметного середовища, системоформуючих елементів;

-розробити структурно-функціональну модель;

-розробити методи та способи прогнозування, проектування і розміщення елементів предметно-просторового середовища з використанням системного аналізу і ЕОМ.

Практика роботи автора при реставруванні окремих предметів антикваріату та цілих інтер'єрних комплексів свідчить, перш за все, про необхідність пошуків архівних матеріалів та створення єдиного банку даних по результатах архівних досліджень. Саме ці матеріали дадуть змогу відтворити галузь реставраційної науки і практики - реставрацію окремих предметів інтер'єрного комплексу та цілих інтер'єрних ансамблів на реальному ґрунті історичних документів. Це дасть змогу увійти Україні до світової спільноти як держави, що дбає про збереження своєї спадщини на науковому ґрунті.

Мета дослідження. Виявлення особливостей формування предметно-просторового середовища інтер'єрів жилих квартир прибуткових будинків в умовах масового промислового виробництва елементів устаткування та виробів художньої промисловості; їх аналіз та систематизація з метою створення експертних систем з обліку, опису та реставрації пам'яток культурної спадщини України.

Межі дослідження. Райони масового будівництва прибуткових будинків в м. Києві в кінці XIX-на початку XX століть.

Предмет дослідження. Закономірності формування предметно-просторового середовища інтер'єру об'єктами в умовах масового промислового виробництва.

Задачі дослідження.

1. Розробка принципів і методів класифікації, структурування та формалізованого представлення елементів предметно-просторового середовища житла, як об'єкту вивчення та проектування структурно-інформаційної моделі інтер'єрного

комплексу; основ експертних систем з використанням засобів прикладної інформатики.

2. Аналіз факторів та умов, що визначають специфіку організації інтер'єру житла в епоху зародження капіталістичних відносин, початку промислового виробництва меблів, освітлювальної арматури, фурнітури, шпалерно-драпіювальних матеріалів та виробів художньо-декоративних промислів.

3. Вивчення специфічних процесів дрібносерійного та масового виробництва окремих елементів предметно-просторового середовища інтер'єру на рубежі XIX -XX століть.

Методи дослідження:

-Розробка методологічних підходів до класифікації, структурування та формалізованого представлення елементів предметно-просторового середовища прибуткових будинків як об'єкту вивчення і проектування з використанням комп'ютерної техніки.

-Системний аналіз особливостей об'ємно-просторового та художньо-декоративного вирішення окремих об'єктів інтер'єру та їх комплексів в умовах дрібносерійного та масового виробництва.

-Виявлення специфічних рис розвитку житла в умовах посилення міграційних процесів населення, розвитку нових промислових технологій та потужностей.

-Розробка основних принципів створення експертних систем для виявлення обліку, реставрації і проектування окремих елементів предметного середовища та їх комплексів як єдиного цілого з архітектурним рішенням конкретних споруд.

-Визначення впливу промислового виробництва на стандартизацію планувального вирішення житлових будівель та окремих квартир, а також на об'ємно-просторове вирішення окремих предметів благоустрою житла, особливості їх декоративно-художнього вирішення.

На захист вносяться:

1. Принципи класифікації, структурування і формалізованого представлення елементів предметно-просторового середовища житла як об'єкту вивчення та проектування.

2. Основні методичні підходи та принципи створення експертних систем для обліку, реставрації та проектування окремих елементів інтер'єрних комплексів.

3. Аналіз факторів та умов, що визначають специфіку

організації інтер'єру житла в умовах дрібносерійного та промислового виробництва в м. Києві на рубежі XIX - XX століть.

4. Основні методологічні напрямки по обліку, виявленню та прийняттю реставраційних рішень як по окремим об'єктам формування предметного середовища, так і по уламкам (фрагментам) об'єктів та часткового зберігшимся гарнітурам, наборам меблів, декору, освітлювальній арматурі та іншого з урахуванням можливостей створення локальних баз даних і експертних систем.

Наукова новизна дослідження.

1. Виявлено особливості організації предметно-просторового середовища житлових прибуткових будинків у м. Києві в період кінця XIX - початку XX століть з урахуванням факторів і умов, що вплинули на зародження дрібносерійного та масового виробництв предметів (меблі, освітлювальна арматура, фурнітура, установча арматура, шпалерно-драпіювальні матеріали та виробі художньо-декоративних промислів).

2. Визначені основні фактори впливу промислового виробництва на стандартизацію та уніфікацію архітектурного проектування квартир і об'ємно-просторове вирішення окремих об'єктів інтер'єру.

3. Розроблені основні принципи, методи, структурування та формалізованого представлення об'єктів предметно-просторового середовища житла.

4. Запропонована класифікація окремих елементів інтер'єрних комплексів у системі органічної єдності з архітектурно-художнім рішенням житлових приміщень у прибуткових будинках Києва кінця XIX - початку XX століть.

5. Вивчені особливості декоративно-художнього рішення окремих предметів, що є елементами організації предметно-просторового середовища з урахуванням особливостей масового промислового виробництва.

6. Розроблені та практично використані стандартні форми обліку та опису як окремих пам'яток інтер'єру, так і їх комплексів (наборів, гарнітурів і т. ін.).

7. Розроблені основні методологічні підходи та принципи по створенню експертних систем в галузі роботи з елементами предметно-просторового середовища житла як об'єкту вивчення і проектування на базі засобів комп'ютерних технологій.

Структура та об'єм роботи. Дисертація складається з вступу,

3 глав та закінчення на 130 сторінках, список літератури з 111 найменувань, 4 додатків. Робота містить 13 схем, 16 таблиць, ілюстративний додаток з 37 малюнків.

У вступі розглянуті:

- актуальність дослідження;
- стан вивчення проблеми;
- ціль, межі, предмет, задачі, методи дослідження;
- наукова новизна;
- практичне значення роботи.

У главі 1 "Інтер'єр прибуткових будинків у м. Києві на рубежі XIX - XX століть як об'єкт математичного аналізу та архітектурного проектування" розглянуті:

- інформаційна модель інтер'єрного комплексу;
- загальні принципи опису об'єктів предметно-просторового середовища інтер'єру;
- структура відомостей і пропонувані погамашинні форми опису та обліку пам'яток інтер'єру.

У главі 2 "Особливості формування предметно-просторового середовища інтер'єрів прибуткових будинків м. Києва кінця XIX - початку XX століть" розглянуті:

- основні фактори і умови, що вплинули на формування інтер'єрів;
- розроблена класифікація виробників, авторів окремих пам'яток культури, постачальників;
- запропонована класифікація об'єктів інтер'єрного комплексу, їх специфічних та інваріантних прикмет.

У главі 3 "Використання експертних систем у виявленні опису, дослідженню та реставрації пам'яток інтер'єру на Україні" запропоновані:

- алгоритми реставраційних процесів з урахуванням можливостей ЕОМ;
- рекомендації по впорядкуванню зовнішнього інформаційного середовища з питань вивчення та обліку об'єктів предметно-просторового середовища інтер'єрів різних епох.

У закінченні приведені основні висновки.

Практичне значення роботи:

Результати дослідження враховані на довгострокове використання в практиці виявлення, обліку та реставрації окремих пам'яток культури та інтер'єрних комплексів в цілому, що дасть

змогу раціонально організувати матеріально-технічну базу для роботи з пам'ятками культури, враховуючи можливості використання комп'ютерних технологій та ПОМ.

Створення експертних систем на основі запропонованих методів і принципів класифікації, структурування та формалізованого представлення елементів організації предметно-просторового середовища як об'єктів вивчення і проектування дає змогу:

- значно полегшити стадію предпроектного дослідження та реставрацію окремих пам'яток культури;

- скоротити часові та матеріально-технічні витрати при реставрації як окремих об'єктів так і інтер'єрних комплексів в цілому;

- полегшити обмін дослідницькою і проектною документацією в аспекті обміну даних про наявність відомостей по питанням архівних матеріалів та інформацію про їх наявність;

- приймати рішення про проведення ремонтно-реставраційних робіт з урахуванням факторів і умов, специфічних особливостей характерних для різних часових періодів та необхідного органічного зв'язку об'єктів архітектури і організації предметно-просторового середовища конкретних типів житла.

Зміст роботи: Інтер'єрний комплекс пропонується розглядати як систему пам'яток культури, що мають історичне, культурологічне та художньо-декоративне значення у системі культурної спадщини України.

Пам'ятками інтер'єру запропоновано прийняти як інтер'єр взагалі, так і частину інтер'єру, або його елемент (окремі виріб). Об'єкт інтер'єру повинен:

- мати історичну, наукову, художню або іншу культурну цінність, зберегти достатньо для індексації повноту форми;

- входити в перелік пам'яток культури, що знаходяться під охороною держави або являться складовою частиною архітектурної пам'ятки, що підлягає реставрації.

Пам'ятки інтер'єру пропонується розділити на рухомі та нерухомі. Нерухомі пам'ятки - культурні цінності, місцезнаходження яких в архітектурному середовищі зафіксоване. Рухомі пам'ятки - культурні цінності, місцезнаходження яких в архітектурному середовищі може змінюватись.

Згідно з постановою ЮНЕСКО, прийнятою у 1968 році, статус

історичної пам'ятки мають "окремі предмети або їх групи, що збереглися у незмінному вигляді, або предмети, що були реставровані у відповідності до первісного вигляду згідно з матеріалами архівних досліджень. Документи про відповідність предметів їх первісному вигляду можуть бути: оригінали предметів, що пройшли експертну оцінку, зображення предметів у каталогах фірм-виробників або торгових закладів з посиланням на каталог виробника,..., фотографічне зображення предмета, зроблене з оригіналу (при втрачені оригіналу у період воєнних дій...)". Дане дослідження є спробою аналізу інтер'єрних комплексів масового житлового будівництва у м. Києві на межі ХІХ-ХХ століть як невід'ємної частки культурної спадщини України з урахуванням особливостей формування їх предметно-просторового середовища, специфіки розвитку виробництва та впливу світових стильових тенденцій.

Інтер'єр масового житла у м. Києві кінця ХІХ - початку ХХ століть пропонується розглядати як комплекс, який включає основні фактори та умови, що визначили специфіку його формування. Запропонована інформаційна модель інтер'єрного комплексу даного періоду.

Населення, народно-промисловий комплекс та архітектурна система взаємодіють шляхом пред'явлення та задоволення взаємних соціально-демографічних, технічних, економічних та інших вимог до організації процесів забезпечення життєдіяльності населення, стану предметно-просторового середовища. Роблячи висновок з цього, в запропонованій інформаційній моделі, що представляє інтер'єр як єдиний комплекс, Концептуальне розчленування предметного середовища задане трьома взаємодіючими і існуючими в діалектичному зв'язку угрупованнями елементів: "населення", "виробництво", "архітектурне середовище". В підсистемі "населення" - відображені основні структури: демографічна, соціальна, структура зайнятості; переміщення населення - незалежне, механічне; потреби: матеріальні, духовні, ховаяйсько-побутові.

Підсистема "виробництво" представлена двома угрупованнями виробників : місцеві (на території данного регіону, країни) та зарубіжні (за межами регіону, країни); які в свою чергу мають характеристики виробництва: індивідуальне (малими партіями до 10 предметів одного проекту), масове (значна кількість копій).

Підсистема "архітектурне середовище" несе інформацію про: тип споруди; тип приміщення, стиль, комплектацію та інше.

Формалізація предметно-просторового середовища представлена у вигляді деякої інформаційної моделі, основана на принципі ділення її на окремі приміщення по функціональному показнику, виділення окремих об'єктів у групи (меблі; освітлювальна арматура, конструкції вікон і дверей, огодблення вікон і дверей, огороджуючі поверхні, огодблення огороджуючих поверхонь, інженерне обладнання, каміни та печі, фурнітура, тканини, декоративно-прикладне мистецтво, монументальне та камерне мистецтво) та виділення у них характерних (специфічних) і загальних (інваріантних) характеристик (особливостей).

По темі дослідження розроблені:

- стандартні погамашинні форми опису об'єктів предметно-просторового середовища інтер'єрного комплексу;
- стандартна форма опису зображуючих документів, персоналій, фотодокументів;
- класифікація прикмет компонентів інтер'єру, зображуючих документів, персоналій, фотодокументів;
- система унікального кодування об'єктів предметно-просторового середовища інтер'єрного комплексу.

Для всіх видів об'єктів інтер'єру пропонується три рівня опису та шість форм:

- реєстр;
- хронологія;
- загальні відомості;
- історична справка;
- відомості про зображуючі документи;
- відомості про персоналії.

Запропоновані форми обліку і дослідження об'єктів предметно-просторового середовища роблять можливим створення експертних систем у галузі реставрації пам'яток культури, що є складовими єдиного інтер'єрного комплексу різних типів споруд, що мають конкретний час формування і належать до культурної спадщини України.

В цілях впорядкування зовнішнього інформаційного середовища запропоновано проект банку даних по формуванню предметно-просторового середовища інтер'єру масового житла у м. Києві на рубежі XIX - XX століть.

В процесі роботи з архівними матеріалами по підготовці банку даних виявлено основні фактори та умови, що визначили специфіку формування предметно-просторового середовища приміщень прибуткових будинків у м. Києві на межі XIX - XX століть. Основними з них є наступні: соціальна і демографічна структура населення, економічні умови і їх вплив на формування прибуткових будинків як об'єктів власності та способу вирішення житлової проблеми, планувально-просторова організація, прийоми проектування та зонування будівель даного типу; типи квартир, вплив світових стильових тенденцій на архітектурно-художні рішення інтер'єрів, створення нових промислових технологій та потужностей на стандартизацію і типізацію окремих виробів, що є елементами просторового середовища інтер'єру даного періоду; специфічні та інваріантні ознаки окремих об'єктів та їх комплексів, структура виробників, проектувальників та постачальників окремих виробів та їх комплексів. Проектування інтер'єру у рамках реставраційних завдань - інтеграційний процес, котрий спрощено можливо представити як циклічну послідовність операцій інтегрування варіантів проектних рішень, збереження, моделювання та редагування графічної інформації, її оцінки та прийняття рішень про дальший напрям процесу пошуку і проектування.

Не змінюючи загальної схеми процесу проектування і залишаючи повністю за архітектором процес творчого генерування проектного рішення, уже сьогодні з певністю можна сказати, що частково або повністю автоматизувати всі інші стани цього процесу необхідно і реально. При цьому спектр можливостей користувача експертної системи досить творчий - від автоматизованих креслярських робіт за допомогою графічних станцій в пасивному режимі, до автоматизованого формування проектних рішень в інтерактивному режимі засобами автоматизованого робочого місця дослідника-проектувальника з візуалізацією на графічних моніторах та можливістю виконання операцій видозміни зображень. Метод базується на принципах моделювання з використанням графічних засобів.

Суть функціонування експертної системи базується на побудові інформаційної моделі предметно-просторового середовища інтер'єру, занесення її у банк даних та наступної обробки фрагментів об'єктів або їх комплексів.

Деяка умовність і схематичність попередніх матеріалів аналізу продукції автоматизованої системи, разом з тим, дозволяє професіоналам отримати досить обґрунтовану та мотивовану для прийняття картину.

Запропоновані у роботі алгоритми прийняття проектно-реставраційних рішень дають змогу побудови декількох експертних систем в галузі реставрації як окремих об'єктів інтер'єру, так і їх комплексів у єдиній системі з архітектурою будівель відповідних типів і епох; локальних баз даних.

Пропонований підхід базується на використанні моделі імітаційного типу, що відображає багатоваріантність можливих комплектацій окремих елементів предметно-просторового середовища, послідовність їх реставрації, динаміку заповнення предметного середовища, а також їх взаемвикористання.

Головними факторами, що визначають розміщення в інтер'єрі окремих приміщень та їх комплекс (група приміщень, квартира, поверх, споруда в цілому) є такі: наявність вже реставрованих елементів середовища; архітектурно-стильові особливості приміщень; динаміка заповнення предметно-просторового середовища; взаємодія всіх факторів в цілому з урахуванням економічних затрат.

При моделюванні вся площа, що підлягає розміщенню елементів предметного середовища, поділяється на окремі приміщення. Виділяються: специфіка приміщення (спальня, кабінет, дитяча, будуар, ідальня і т.д.); соціальний стан власника; серійність розміщуваних об'єктів; необхідний рівень реставраційних робіт (консервація, заміна деталей, косметична реставрація, відновлення, заміна конструктивних елементів і т.ін.); наявність оригінальної інформації про комплектацію окремих груп об'єктів (індивідуальний проект заповнення середовища, виробники та постачальники).

Прийняті для подальшого розгляду менш компетентними експертами зображення традиційними методами до стану, що наглядно ілюструє об'єкт. Такий перехід значно спрощує підготовку проектних матеріалів і підвищує ефективність системи, так як при цьому різко скорочуються розміри завдань, витрати часу, об'єми робіт по підготовці базових матеріалів та виготовленню креслень.

Тому при визначенні ступеню детальності інформації необхідно для кожного проектного рішення знаходити необхідний і

достатній мінімум основної інформації, що забезпечує вирішення виникаючих проблем. Індивідуального підходу також вимагає визначення співвідношення об'ємів машинних та немашинних способів підготовки матеріалу, опису наявного стану цілосності, специфічних та інваріантних прикмет конкретного об'єкту інтер'єру.

Основні висновки:

1. Розроблено моделі для використання електронно-обчислювальної техніки як засобу збору, обліку, обробки та збереження інформації про пам'ятки культури, які є елементами предметно-просторового середовища інтер'єру, що надає нові можливості більш ефективної роботи по вивченню, віднаходженню та проведенню проектно-реставраційних робіт по окремим об'єктам, а також їх комплексам.

2. Визначено слідуючі загальні властивості та характерні особливості об'єктів предметно-просторового середовища інтер'єру масового житла у м. Києві кінця XIX - початку XX століть:

а) класифікація: типів споруд, типів приміщень, типів та видів об'єктів та їх комплексів; видів реставраційних робіт; типи серійності об'єктів; типи конструктивного вирішення; види матеріального складу, колірного та декоративно-художнього вирішення; види комплектності; типи розміщення у предметно-просторовому середовищі інтер'єру;

б) персональний склад фірм-виробників, постачальників, авторів проектів (виготовлення та розміщення);

в) специфічні особливості організації та заповнення предметного середовища з урахуванням економічних, соціальних і демографічних факторів розвитку міста.

3. Обґрунтовано необхідність систематизації зовнішнього інформаційного середовища по питанням пам'яток інтер'єру з урахуванням специфіки реставраційно-дослідницької роботи по окремим об'єктам інтер'єрного комплексу, розроблені основні методологічні напрямки його впровадження.

4. Розроблено та впроваджено у практику стандартні позамашинні та машинні форми опису пам'яток інтер'єру у системі Національного Кадастру України: стандартна форма опису персоналій; стандартна форма опису фотодокументів; класифікація прикмет: компонентів інтер'єру, зображуючих документів, персоналій, фотодокументів.

5. Запропоновано для всіх видів об'єктів інтер'єрного комплексу три рівня опису та шість форм обліку: реєстр, хронологія, загальні відомості, історична довідка; відомості про зображуючі документи; відомості про персоналії.

6. Розроблена система кодування компонентів інтер'єру.

7. Запропоновано інформаційну модель, що визначає предметно-просторову структуру об'єкту вивчення, яка відображує: класифікацію, структурування, взаємодію елементів; характеристики, показники, опис місцезнаходження, опис геометричної форми, специфічні та інваріантні особливості архітектурно-художнього вирішення окремих об'єктів інтер'єру та їх комплексів (наборів, гарнітурів, комплектів).

8. Розроблені форми обліку, опису та збереження інформації, а також запропонована інформаційна модель організації предметно-просторового середовища інтер'єру, дали можливість:

а) розробити проект банку даних "Інтер'єр масового міського житла у м. Києві кінця XIX - початку XX століть";

б) запропонувати алгоритми та принципи створення експертних систем в галузі моделювання об'ємно-просторового заповнення реставрованих та відновлюваних інтер'єрів; прийняття експертних рішень по проектуванню та комплектації предметного середовища інтер'єрних комплексів; створення локальних баз даних в окремих типах структурно-формуєчих елементів інтер'єру, автоматизованих систем по відновленню втрачених пам'яток культури, що є складовими предметно-просторового комплексу інтер'єру; створення інтер'єрних комплексів із розрізнених елементів предметно-просторового середовища.

Перелік впроваджень:

1. Проектна документація для реставрації пам'яток культури (меблі, освітлювальна арматура), що належать до колекції готелів "Національ", "Метрополь", "Савой" (м. Москва), -Науково-дослідний та проектний Інститут "Спецпроектреставрація", м. Санкт-Петербург --1995 р. Всього 58 об'єктів.

2. Розробка стандартів погаманічних інформаційних моделей об'єктів інтер'єру, класифікаторів прикмет окремих об'єктів та їх комплексів, форм обліку/а також опису/у системі Національного кадастру України, - КиївВДІІІАМ, відділ прикладної інформатики,

1995р.

Перелік опублікованих робіт:

1. Роздорожнюк О.Я., Дьомін М.М. Деякі аспекти вирішення проблем роботи з архівними матеріалами у бібліотеках в контексті вивчення і виявлення втрачених пам'яток культури. Теги науково-практичної конференції "Бібліотеки у розвідку історичної науки в Україні" - Київ, 1994р. -с.130-132.

2. Роздорожнюк О.Я. Інтер'єр масового житла у Києві наприкінці XIX - початку XX століть (проблеми вивчення і реставрації). Архітектурна спадщина України. -Київ, 1995р. -№2 (0,5 д.а.)

3. Роздорожнюк О.Я. Викристання експертних систем у галузі реставрації інтер'єрів. Теорія та Історія архітектури - Київ, 1995р. №1 (0,35 д.а. - у друці).

Автором виконано проектно-дослідницьку документацію з питань реставрації :

15 об'єктів з колекції готелю "Метрополь", м. Москва,

40 об'єктів з колекції готелю "Національ", м. Москва,

3 об'єкти з колекції готелю "Савой" (бувш. "Берлін"), м. Москва.

Ключові слова: рухомі та нерухомі пам'ятки, інтер'єру, об'єкт предметно-просторового середовища інтер'єру, специфічні та інваріантні прикмети об'єктів, погамашинні форми опису та обліку, банк даних, експертна система, інформаційна модель, алгоритм реставраційного процесу, зовнішнє інформаційне середовище.

АНОТАЦІЯ.

Роздорожнюк Е.Я. Особенности организации предметно-пространственной среды интерьеров доходных домов конца XIX - начала XX веков / на примере г. Киева /.

На соискание ученой степени кандидата архитектуры.

Специальность: 18.00.01 - "Теория и история архитектуры, реставрация памятников архитектуры".

Защита состоится: Украинская Академия Искусств, 252053, г. Киев, ул. Смирнова-Ласточкина 20.

Предметно-пространственная среда интерьеров доходных домов г. Киева на рубеже XIX - XX веков рассматривается как объект

системного анализа и архитектурно-реставрационного проектирования. Предложенные формы упорядочения внешней информационной среды, учета и описания объектов интерьера создают основу для создания экспертных систем в области реставрации памятников интерьера Украины с учетом возможностей современных компьютерных технологий.

Ключевые слова: движимые и недвижимые памятники интерьеров, объект предметно-пространственной среды интерьера, специфические и инвариантные признаки объектов, немашинные формы описания и учета, банк данных, экспертная система, алгоритм реставрационного процесса, внешняя информационная среда.

A N N O T A T I O N

Rozdorozhnyuk Ye. Ya.

Specific features in arranging subject-and-spatial surroundings with respect to interior of mass-construction lodgings in late 19th - early 20th century (with Kiev taken as example).

For being awarded the scientific degree of Candidate of Architecture. Speciality: N° 18.00.01, "Theory & History of Architecture, Restoration of Architectural Monuments".

The candidate's thesis is to be defended in 1995 at Kiev State Academy of Arts, city of Kiev.

Interior subject-and-spatial environment of rented houses in Kiev of late 19th - early 20th century is examined as an object of mathematical simulation and of architectural restoration designing. The proposed forms of regulating external information surroundings, taking into account and description of interior objects make it possible to develop expert systems based upon modern computerized technologies and intended for restoration of Ukrainian architectural monuments.

Key Words:

movable and immovable monuments of interior, an object of inte-

rior subject-and-spatial environment, specific and invariable features of objects, extra-computer forms of description and accounting, a database, an expert system, a data model, restoration process algorithm, external information surroundings.

44830

АВ 32.338

Підписано до друку: 28.04.1995.

Папір для друку № I, друк офсетний.

Заказ 374, тир. 100.

Виц.- Науково-дослідний інститут
теорії, історії архітектури та
містоуцудвання, м.Київ.

Надруковано - Відділ випуску КиївЗНДІЕН,
252133, Київ-133, бул.Лесі Українки, 26.